СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 80. Джерзі Сити, Н. Дж., вівторок, 27-го квітня 1943. No. 80. Jersey City, N. J., Tuesday, April 27, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

МАЛА НАДІЯ НА ДОБРОВІЛЬНУ ЗГОДУ МІЖ МАЙНЕРАМИ І ВЛАСНИКАМИ

НЮ ЙОРК. — Ніхто не знає, що принесуть найближчі дні спору за майнерську заробітну платню, що ведеться між Юнайтед Майн Воркерс, зглядно її президентом Джан Л. Луїсом, і власниками вугільних копалень, як теж і Радою Воєнної Продукції. Та остання хотіла б довести спір до злагоди, але Луїс не дав навіть відповіди, чи представники юнії возьмуть участь в нарадах, скликаних цею Радою. Луїс стоїть при тому, що давня умова зістала продовжена на місяць і не каже нічого про те, які будуть дальші кроки. З цього заключають, що певно станеться те, що звичайно діялось минулими часами. А це означає майнерський страйк. У тій справі можливо западе якесь рішення підчас нарад, які скликує Луїс на вівторок до Рузвелт готелю в Ню Йорку. Там стане Луїс правдоподібно на тому, що тепер не існує ніякий контракт між майнерами і власниками копалень, а тому майнери є управнені поступати так, як їм є до вподоби. Власники копалень ждуть тепер, що скаже на це уряд. Дуже можливо, якщо Луїс не поступиться то вибухне страйк. Тоді в справу вмішається правдоподібно сам президент Рузвелт і користаючи з даного йому на час війни права віддасть вуглеві копальні під військовий заряд. А тоді військо держатиме порядок і допустить до роботи в майнах кожного, хто захоче працювати.

МОЖЕ НАСТУПИТИ ПАЙКУВАННЯ ВУГЛЯ.

ВАШИНГТОН. — З паливом не є добре, бо є великі вимоги з боку воєнної промисловости. Ось тому може прийти навіть до того, що треба буде зменшити вживання вугля з боку цивільного населення. Іншими словами може прийти до пайкування вугля. Саме на те натякає розпорядок президента Рузвелта, яким він тепер дав щодо палива секретареви внутрішних справ Ікесови ще більші права.

ВЛОЖИЛА В БОНДИ СВІЙ „ЦІЛИЙ МАЄТОК".

НЮ ЙОРК. — Трилітня Пенелоп де Мейзі з Джексон Гайц вложила в воєнні бонди „ощадности свого цілого життя". А за те життя назбирала 3,750 центів, які складала „на чорну годину". Та тато й мама сказали їй, що саме тепер настала та „чорна година". І тому вона вложила свій цілий маєток в воєнні бонди. Купила два бонди по $18.75. А продав їй ті бонди сам президент дільниці, Джеймс А. Бурке.

МЕДАЛЯ ЗА ЦИВІЛЬНІ УСЛУГИ.

ВАШИНГТОН. — Видано регулямін, який вияснює, хто з цивільних і за що може дістати воєнну медалю — „Медал оф Меріт". Отже дістати її зможуть американські горожани і горожани Обєднаних Держав за заслуги в допомозі воєнним змаганням. Про те, хто заслугував би на таку медалю, треба доносити до спеціяльної комісії, яку настановив президент Рузвелт, а яка складається з секретарів: Гола, Стимсона і Накса. Ця комісія зветься „Медал оф Меріт Борд".

ВІДДАЮТЬ ПАТЕНТИ НА ВОЄННІ ПОТРЕБИ.

ВАШИНГТОН. — Вже від довшого часу ішов сильний натиск на великі компанії, що мають у своїх руках майже монополь гумової промисловости, щоби дали державі свої незужиті патенти, що відносяться до продукції штучної гуми. Справа та скінчилася перемогою урядових зусиль, бо минулого тижня віддали державі такі патенти Стендард Ойл Компані оф Ню Джерзі й Файерстон Тайр енд Робер Компані, а тепер віддала їх ще й Ґудір Тайр енд Робер Компані. Тепер надіються, що продукція синтетичної гуми збільшиться.

АКЦІЯ ЗА ПРЕЗИДЕНТУРУ ДВОХ КАДЕНЦІЙ.

ПРИНСТОН (Ню Джерзі). — Американський Інститут Публичної Опінії (Галоп) переводить доходження, яка є думка загалу в справі того, скільки разів повинні ми вибирати президентом держави одну і ту саму особу. Отже виходить, що сентимент, коли іде про середущо-західні стейти, є такий, щоби змінити конституцію і обмежити президентуру одної особи найбільше до двох каденцій. Такі резолюції запали в чотирьох леґіслятурах, а це в Індіяні, Ілиной, Мішиґен і Айові. Якщоб такі самі розолюції ухвалено в 32 леґіслятурах, тоді конґрес був би змушений скликати конвенцію для зміни конституції. Досліди Галопа серед населення згаданих стейтів виказують, що 54% людей є за два реченці, а 46% є проти цього.

НАУКОВЦІ НА СЛУЖБІ НАЦІЇ.

ВАШИНГТОН.— Нешенел Рісорсес Пленінг Борд оголосив, що понад пів міліона американських науковців і професіоналістів, мужчин і жінок, зголосилось добровільно для служби державі, якщо вона такої потребує. З них уже взято до служби до 140.000 осіб.

Відносини між Злученими Державами і Фінляндією Погіршились

ВАШИНГТОН. — З весною і весняними офензивами, які є в пляні Обєднаних Держав, виринає знову складне питання, що робити з Фінляндією, на котру, як доносять з Стокгольму, натискають теж і націсти, бажаючи вжити її для своїх нових воєнних операцій. З другого боку становище Фінляндії дуже на перешкоді Обєднаних Державам, коли іде про доставу воєнного знарядля Советам, якщо вживається при тому північного шляху. А що ті достави ідуть тепер головно з Злучених Держав, то це ускладнює американське становище супроти Фінляндії. А що уряд з теперішного положення невдоволений, видно по тім, що наказав майже звинути американське посольство в Фінляндії, залишаючи там тільки одного дипльоматичного представника, Роберта М. МекКлінтона, а переносячи решту дипльоматичного й канцелярійного персоналу до Стокгольму. Отсей крок вважає дехто „осторогою", а інші відповіддю на німецький натиск на Фінляндію. У всякому випадку ще так є, що в Вашингтоні далі урядує Гялмер Прокоп, фінський посол. Фінляндія, як стверджують, теж і надалі є тою одинокою державою, що постійно сплачує Злученим Державам свої довги з часів першої світової війни.

НЕ Є ТАК ЗЛЕ З СУБМАРИНОВОЮ ЗАГРОЗОЮ, ЯК ПОДАНО

ВАШИНГТОН. — Секретар маринарки Накс, що нераз звертав увагу на небезпеку з боку ворожих субмарин, тепер заквестіонував сенатський звіт Трумена, в якому сказано, що держави „Осі" затоплюють аліянтських кораблів місячно на цілий міліон тон корабельної містоти, та що ми менше будуємо нових кораблів, як тратимо. Отже секретар Накс стверджує, що це не відповідає дійсности. Каже, що він не знає, звідки комісія дістала такі дати. Вони не могли вийти з офіційних джерел, а тільки „з поголосок". Та проте Накс підкреслив, що в звіті Трумена є дуже цінні [illegible], які треба брати під увагу і виконати.

НОВА АМЕРИКАНСЬКА МОРСЬКА БАЗА НА ПАЦИФІКУ

ВАШИНГТОН. — Департамент маринарки оголосив, що американські збройні сили заняли остров Фунафуті, що належить до групи Елис-островів на Полудневім Пацифіку. Це є на шляху між Гаваями і Австралією і вже з того боку є це дуже важне. Там уже збудовано невелику воєнну базу, звідки буде легше бомбардувати території, що є під японською окупацією.

ХОТІВ БИ ЧИМСКОРШЕ „ПОГОВОРИТИ СОБІ З ТОКІОМ"

ВАШИНГТОН. — Це є таке бажання летунського американського героя, яким є капітан Джов Фос, в цивільному життю фармер з Савт Дакоти.

Гітлер Далі Мобілізує Оборону

„Німецьке трансконтинентальне радіо" подало, що Гітлер відбув у своїм постою конференцію з д-ром Йосифом Тісом, президентом „незалежної" Словаччини. Виданий ними комунікат каже, що порішено важні питання оборони Европи перед аліянтською інвазією.

Гітлер теж покликав до військової служби ветеранів першої війни та заповів, що в разі потреби він покличе до зброї всіх хлопців, які тільки можуть підняти рушницю.

Заповіджено вже конференцію Гітлера з Антем Павелічом, начальником Хорватії.

ВАЖКА ХАРЧОВА СИТУАЦІЯ В ЕВРОПІ

ЛОНДОН. — Британське міністерство економічного воювання видало перегляд стану харчів в Европі. Рапорт малює важке положення населення під націстичною владою. Сильно бідує населення Італії. Найменше харчів дістають жиди.

Советська новинкарська агенція „Таас" каже, що Італія стоїть знову перед новим зменшенням харчів.

НОВА „ЧИСТКА" В МІНІСТЕРСТВІ ЛЯВАЛЯ

БЕРН. — Лясаль переводить чистку міністерства заграничних справ, викидаючи всіх урядників, що підчас окупації всеї Франції німцями й італійцями обявили в якийнебудь спосіб незалежний дух. На їх місце набирається людей, що стоять за „співпрацю" з німцями.

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ЖДЕ З ПОЧИНАННЯМ СЛІДСТВА НА ЗГОДУ СОВЕТІВ

ЖЕНЕВА. — Інтернаціональний комітет Червоного Хреста приняв у засаді запрошення німецького Червоного Хреста й польського уряду в Лондоні до участи в розпізнаванню тіл польських офіцирів, відкритих у лісу Катина коло Смоленська, але каже, що він не може цього робити, поки всі інтересовані чинники його до участи запросять. Треба тепер ще запрошення советського уряду.

ПРЕЗИДЕНТ НА ПЕРЕГЛЯДІ. — Президент (на нього показує стрілка) приглядається військовим маневрам на форті Бенинг, в стейті Джорджія. Він бачив, як парашутові війська, піхота й повзові відділи, удаючи бій, стріляли з рушниць і гармат гострими кулями.

АЛІЯНТСЬКА ОФЕНЗИВА НА ПОВНУ СКАЛЮ В ТУНІСІ

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Британійська перша армія почала в четвер офензиву на повну скалю проти ворожих позицій на ланцюху горбів, що закривають побережну рівнину коло міста Тунісу. Тягар офензиви поносять піхота й важка артилерія. Бої в усіх важних точках незвичайно завзяті.

Останні донесення подали вже вістку про заняття британцями західних склонів трьох важних горбів. Вони посунулися цілі три милі на 9 миль довгому фронті між Губелятом і Бу Арадою. На полудні інші відділи атакували довгий горб, котрий за його укріплення названо „німецьким Верденом".

Восьма британійська армія, наступаючи з полудня, поступила три милі здовж морського побережжя.

СВІТЛА ПЕРЕМОГА АЛІЯНТСЬКИХ ЛЕНУНІВ НАД ЗАЛИВОМ ТУНІСУ.

Тимчасом аліянтські летуни віднесли одну з найсвітліших перемог цеї війни у своїй кампанії проти ворожих повітряних конвоїв понад залив Тунісу.

Захопили вони конвой літаків системи „Мерзебург-323", з котрих кожний може взяти на себе по 120 вояків. Аліянтські літаки не тільки загнали в море кожний з цих 20 транспортових літаків, але й знищили в додатку всі 10 боєвих літаків, що їм товаришили для охорони.

Втрата 20 літаків системи „Мерзе-323" рівняється втраті сотки транспортових літаків системи „Юнкерс-52".

РОМЕЛЬ ПРИПИСУЄ СВОЇ НЕВДАЧІ ПЕРЕХВАЛЕНІЙ ЗБРОЇ.

Часопис „Гандельс- Шофартстідніне", що виходить в шведському місті Гетеборгу, подає, що маршал Ромель, командант німецьких військ у Тунісі, нарікав перед японськими військовими обсерваторами, що всі його невдачі в африканській кампанії треба приписати тому, що широко націстами розхвалені „Тиґрові" повзи „Марк VI" не були такими, якими їх німецька пропаґанда розхвалила. Від кількох тижнів націстичні бюра пропаґанди вихваляли великі досягнення цього повзу на російському й африканському фронтах; повз мовляв, знаменитий і перевищає без сумніву всі повзи всіх інших держав.

СОВЕТСЬКІ БОМБОВИКИ БЮТЬ ДАЛІ ПО СХІДНІЙ ПРУСІЇ.

ЛОНДОН. — Дві сотки російських літаків вдарило в четвер уночі по місті Інстербурґу, важному німецькому залізничному вузлі в Прусії. Був це шестий великий рейд советських літаків на Німеччину цього місяця.

Тимчасом британські великі бомбовики не вилітали на рейді через злу погоду. Лондон мав пятий повітряний алярм тижня, але одинокий ворожий літак, що появився в околиці столиці, відогнала сильним огнем артилерія.

Британське повітряне міністерство обчислює, що підчас британських рейдів останнього місяця знищено 150 ворожих залізничих льокомотив та що в Німеччині вже дається відчувати ця втрата недостачею залізного перевозу.

АНГЛІЙСЬКІ ЛЕТУНИ ГОТОВІ ПОМАГАТИ НАМ БОМБАРДУВАТИ ЯПОНІЮ.

ЛОНДОН. — Премієр Чорчил видав спеціяльну заяву зприводу японського розстрілу американських лётунів, піймманих по рейді на Токіо. Чорчил осуджує трачення воєнних бранців як доказ жорстокости японців і приписує її страхови, що американці будуть далі бомбардувати амуніційні фабрики й інші воєнні обекти. Він запевняє, що британська повітряна сила получена з американською, коли та вибереться на бомбардування Японії, не оглядаючися на загрозу японського командування.

ВИМІНЕНІ БРАНЦІ ВЖЕ ПРИБУЛИ ДО АНГЛІЇ.

ЛОНДОН. — Понад 400 британських і домініяльних вояків, що були колись піймані італійцями, а потім виміняні за італійських вояків, що попали в аліянтський полон, прибули на кораблі Червоного Хреста „Нюфунленд" до одного британійського порту. Майже всі вони так важко ранені, що вже не зможуть більше брати участи в війні. Три поїзди Червоного Хреста забрали більшість їх до шпиталів.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ЗДЕРЖУЄ ЗАВЗЯТІ АТАКИ ВОРОГА.

ЛОНДОН. — Німецькі війська далі вели атаки в північно-західному Кавказі, але їх знову відкинула Червона Армія з поважними втратами. Над Кубаню німці втратили 500 вояків і 36 літаків.

Слідно теж було оживлення боїв на Донецькому фронті. У всіх цих боях німецька команда вживає дуже розтратно румунські частини.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

І Німцям Війна Допікає

До Швайцарії прийшло оноді число часопису „Штрасбурґер Нахріхтен", в котрому передовиця розглядає повітряні воєнні операції в Европі і робить у ній відкрито такі признання, що кореспондент „Ню Йорк Таймсу" вважав за зацікаві подати про це вістку в Америку телефоном, очевидно немалим коштом. Застановляючися над рейдами брітійців і американців на окуповані Німеччиною краї, каже цей часопис:

„Що на нас найбільше важить, то факт, що ми не маємо способів запобігти цим жорстокостям. Ми мусимо просто признати, що війна зробила поворот до жорстокостей, яких ми не передбачили".

Признання це не є просто признанням часопису, бо часопис є контрольований націстичним урядом, як усякі зрештою засоби пропаґанди в Німеччині, а тим самим являється властиво голосом цього уряду, як це зрештою виходить зо самого змісту статті, бо чейже не про редакцію говорить стаття, що вона не може запобігти небажаному поворотови війни, а про Німеччину як державу, від якої такого можна би ждати.

Признання замітне якраз з того згляду, що націстичний уряд нащіплював у німців переконання, що сила німецької повітряної фльоти ніколи не дозволить аліянтським літакам бомбардувати німецьких міст. Міністер летничої служби, маршал Ґерінґ, дав [illegible]

Спираючися на таке запевнення, німці легко впали жертвою другої націстичної пропаґанди, яка звеличувала війну як найкращу пробу людського духа, найвищу ціль держави, найкращий екзамен нації. Йдучи по тій лінії вони величали „приємности" бомбардування чужих міст та винищування безборонних, до жінок, дітей і старців включно.

Висказ націстичного часопису є висказом болю, який відчули ці жорстокі люди, коли до них примінено такі самі засоби, які вони так залюбки примінювали до інших. Коли їх збомбардували, то вони це вже не називають доказом геройства Аліянтів, а доказом їх жорстокости. Тепер німці вже кажуть, що їх болить, що їм діється лихо. Вони видно накидаються на уряд, що на таке допускає, коли уряд мусить аж виправдуватися, що він не має сили цьому запобігти.

І власне це самопризнання людей, які ідеалізували війну як своє геройство, що війна є жорстокою, показує Аліянтам, як дійти до сумління німецького народу. Треба видно їх бити так, абч навіть найбільше волові голови зрозуміли, що війна їм не поплачується.

Демократичне Виховання

Американський спосіб життя не є чимсь таким, що його можна набути вже тільки самим перебуванням в Америці. Демократичний спосіб думання, до якого ми звикли в Америці, не є чимсь незмінним, постійно одним і тим самим. А що ми дорожимо американським способом життя і думання, який звемо коротко демократичним, то з сказаного виходить, що треба постійно дбати, щоби пізнати те, що саме треба розуміти під демократією і як треба жити, щоби можна було назвати цей спосіб життя демократичним.

Ось з того боку зроблено добрий крок в Ню Йорку з боку „Комітету Для Студій Над Практичною Демократією в Вихованню", якого головою є жінка, пані Джогенна М. Линдлоф. По двох роках студій предложив цей комітет звіт, в якому запропонував 18 точок для шкіл і учителів, які повинніб становити програму, після якої привчалиб практично міліон дітей у нюйорських колах того, що становить суть демократичного життя.

Між тими точками програми є між іншим, ось такі:

Демократія має на увазі добробут і щастя усіх людей, не тільки тих, що з різних причин належали давніше до упривилейованої кляси.

Вона розвиває постійно щораз сильніше почуття обовязку супроти щораз більше зростаючого суспільства.

Вона обовязує людину, щоби визнавалась у суспільстві й була інтеліґентною.

Вона піддержує охоту пожертвувати особистими вигодами для признаного загалом загального добра, як теж піддержує активну співпрацю для піддержки таких політичних акцій, що [illegible]стали узаконнені.

Вона да[illegible]у для перебрання [illegible]альностей з власної во[illegible]ціятиви.

Пані Ли[illegible] пише, що демократія [illegible]ним виявом бажання ві[illegible]людей, змагаючого до [illegible], щоби себе і своїх спі[illegible]ян удосконалювати [illegible] розумово, економічно й [illegible]ьно. А дух співпраці, ко[illegible], повинен бути вщеплюв[illegible]ж і шляхом виховання [illegible]и в школі, при чому [illegible] як слушно зазначуєть[illegible]а мати пильну увагу н[illegible]відуальність дитини, [illegible]аме ту індивідуальніст[illegible] брати в рахубу, коли [illegible]ь видавати оцінку про [illegible]

Ось так, як [illegible] війна має теж і добрі [illegible]. Коли демократичний [illegible]бачив, що пішов насту[illegible]ократію, то й в нас, в [illegible]ці, зачато з усіх сторі[illegible]ладатись тому, як є в[illegible] з нашим розумінням [illegible]атичного способу житт[illegible]ання. Знайшлися всілякі [illegible]ганяя. Головно тому, [illegible]вважали, що в дем[illegible]нім краю нема потреби [illegible]ати комусь дуже голову[illegible] є демократія. Та по[illegible]ся, що треба. Звідси [illegible]кт, щоби зачинати пра[illegible] демократію в школі, [illegible]лої дитини.

Проф. Микола Чубатий.

ЯКИМ ШЛЯХОМ МОЖЕ ДІЙТИ УКРАЇНСЬ[illegible] НАРІД ДО ВЛАСНОЇ ДЕРЖАВИ?

II.

Що робить чужинець-окупант, щоби підбита етноґрафічна маса не стала народом?

Річ природна, що чужинець, який панує над землею заселеною йому чужою етноґрафічною масою та експльоатує багатства її землі, а навіть робучу силу покореного населення, докладає усіх зусиль, щоб етноґрафічна маса не стала свідомим своєї спільности народом, а згодом солідарним у своїх стремліннях до державного життя нацією. Нормально це вже таке право природи життя та суспільного розвою людських збірнот на світі, що етноґрафічна маса поволи, часто завдяки посторонним впливам, доходячи на вищий ступінь цивілізації таки стає народом, а потім нацією. Тому теж кожний окупант старається не допустити до [illegible] щоб етноґрафічна маса [illegible] народом, а стане вже на[illegible] не допустити до того [illegible] стала нацією. Чому та[illegible] ясне, бо кожна нація аб[illegible]но прямує до того, що[illegible]ти державною нацією т[illegible] нути чужинця з своєї [illegible] відібрати йому усі [illegible] експльоатації тої краї[illegible]

На те, щоби не до[illegible] до того, окупант має [illegible] способи. Може етн[illegible] масу тримати в повн[illegible]ті, не допускати осві[illegible] спосіб панувати [illegible] над нею та експльо[illegible] гатства її землі. Не[illegible] чи з одного боку [illegible]ній мові, знання п[illegible] минуле чи й тепе[illegible]життя окупант з другого [illegible] старається поширю[illegible]науку про власну кул[illegible]вчити про її вищість, щ[illegible]й спосіб скривити душу етноґрафічної маси, щоб вона ніколи не стала народом та нацією. Таким способом в відношенні до українського народу довгий час послугувався московський окупант, мадярський, польський.

У Росії забороняли вчити по українськи, натомісць вчили російською мовою; в школі, в церкві, при війську вчили українців легковажити все, що українське, але високо цінили все, що російське. В українських людей вмовляли, що українська мова проста, мова пастухів та свинопасів, „хахлацька мова"; натомісць все, що російське вище, шляхотне, благородне. Таке довголітне виховання є в силі скривити душу етноґрафічної маси та не позволити їй піднестися на один ступень вище та стати народом. Так самісенько поступали мадяри на Підкарпатській Україні, так само поступали колись поляки.

Типовим прикладом людських істот, що ще є на поземі етноґрафічної маси, є підкарпатські українці в Америці. Цивілізаційно вони не стоять нижче інших українців, але їм брак національної свідомости, брак їм почуття спільности з українським народом. Етноґрафічно вони українці, бо говорять українською мовою, мають ту саму церковну культуру та інші культурні вартости українського народу, одначе їм брак ясної свідомости до якої збірноти вони властиво належать. Одні себе вважають мало не за мадярів, другі за росіян, бо не хотячи стати мадярами впали жертвою московського баламуцтва, а треті за окремий карпато-руський нарід. Причиною цього стану довголітне мадярське панування та їх темнота в справах рідної культури. Жиючи в Америці не мали нагоди пережити зриву карпатських українців з 1918 року та в роках [illegible]938/1939.

На кольоніях в Африці чи [illegible]зії кольоніяльні уряди самі [illegible]есуть між етноґрафічну масу [illegible]убильців освіту. За окупант[illegible]ською армією поступає місіо[illegible]ар, лікар, учитель, інжинір, [illegible]упець. Вони несуть цивіліза[illegible]цію, закладають школи, ши[illegible]рять освіту, але не освіту в мов[illegible] та дусі етноґрафічної мас[illegible], тільки освіту, релігію, [illegible] собом відразу ту етноґрафічну масу втягають у свій національний орґанізм, або як кажемо винародовлюють. Ніхто так ревно не попирає місій на кольоніях як кольоніяльний уряд матерного краю, дарма, що він часто далекий від релігійного запалу, як наприклад французький уряд третої републики, засадничо неприхильний церкві. Робить він це з державних рацій, щоби кольоніяльну етноґрафічну масу виховати по свойому, не позволити їй розвинутися в окремий нарід, тільки раз на все звязати з своїм матерним краєм.

Таке доволі легко удається супроти кольоніяльного населення, але куди тяжче супроти етноґрафічної маси, що вже мала свою історію та нею стала через пізніші історичні події та чужинецьке володіння. Таке теж було й з українським народом, що мав часи своєї світлости та упадку. Ця память підсвідомо живе серед етноґрафічної маси. Один пригожий момент в силі пробудити народню свідомість й то зі стихійною силою, а етноґрафічна маса у прискореному темпі перетворюється в народ та згодом націю. На Західній Україні таким пригожим моментом до пробудження українського народу, що там ще в першій половині 19-го століття був тільки етноґрафічною масою, було національне відродження словянських народів та до деякої міри незаінтересування Австрії спиняти національну свідомість саме українців. Навпаки та національна свідомість була Австрії потрібна для паралїжування поляків, що тоді були дуже революційно настроєні супроти Австрії. Західні українці вже до першої світової війни з етноґрафічної маси назагал стали народом, а історичні події 1914-1921 та передовсім визвольна боротьба зробили з них правдиву націю.

На східній Україні такими подіями, що теж пробудили українців до живої народної свідомости, була ще жива серед мас традиція козацької української держави та російські революції 1905 та 1917. Там розвій народнього усвідомлення українських мас, а навіть відсталої та „змалоросійщеної" інтеліґенції пішов у дуже швидкім темпі так, що з російської революції українці й там вийшли свідомими своєї спільноти народом, а навіть нацією. Як далеко поступив цей останній процес годі нині усталити тому, що український нарід двацять літ відділений щільним китайським муром від західно-українських братів.

Що робить окупант з підбитим народом чи нацією, щоб не стала державною нацією?

З етноґрафічною масою ще до біди можна собі порадити; хоч не все. Якщо не збудять її якісь посторонні сили або сам окупант не спровокує їх своїм брутальним поступованням, то в історії є багато випадків, що етноґрафічна маса не поступила вище, але стала частиною чужинецького національного орґанізму разом зі своєю землею.

Куди тяжча справа, коли свідомість народної спільности та відрубности вже поступила, а давна етноґрафічна маса має вже почуття власного збірного „Я", окремої індивідуальности. Тоді найкращий спосіб таки для дотеперішнього окупанта погодитися з тим природним розвоєм та дати досі підбитій нації можність власного державного життя, зберігаючи за собою приязне відношення, якусь свобідну спільність спілки держав та економічні користи. Так поступила Анґлія зі своїми кольоніями, що витворили у себе національну відрубність та утворила з них вільну спілку держав-домінії — Канада Австралія, Нова Зеляндія, Полуднева Африка, тощо. Правда тут та ріжниця, що домінії це все країни анґльосаської культури, але не без виїмків як наприклад східна Канада, чи Полуднева Африка.

"We cannot have all we want if our soldiers and sailors are to have all they need."
—Franklin D. Roosevelt

EVERYBODY EVERY PAYDAY 10% BUY WAR BONDS

Що робили поляки, щоб західні українці перестали бути нацією?

Частіше окупанти не мають того англійського вичуття дійсности та стараються панувати над чужими народами чи навіть націями силою, витворюючи політичне пекло, що ослаблює саму державу, але пануюча нація все потішає себе, що найдуться способи, щоби ще розбити ту національну єдність та почуття спільности, або вглитнути цілий нарід відповідною національною політикою. В першім чи другім випадку є та сама ціль — поволи довести нарід назад до ступеня етноґрафічної маси. Першим способом вже по першій світовій війні послуговувалися супроти українців поляки другим москалі.

Польська політика супроти українців потішала себе, що національна свідомість західних українців не є ще така велика, особливо, що вона не є ще масова. Звідти нерідко наївне говорення про „почціви рускі люд", але про бунтівничу інтеліґенцію, хоч в останніх роках було радше навпаки. Польська адміністрація була нерідко аж надто наївного переконання, що український нарід можна ще наново розбити на ґрупи етноґрафічної маси, на подоляків, волиняків, бойків, гуцулів, лемків, поліщуків, тощо. Вона то видумала такий наївний підхід, що мовляв не всі західні українці є українцями, використовуючи це, що деякі старші віком та більше консервативні українці у практичному житті ще уживали [illegible] роду — русини.

В той спосіб польська урядова статистика знала на Західній Україні такі народи: біля два міліони українців, біля півтора міліона русинів, а решта то лемки, гуцули, поліщуки, та тутейші. Для лемків навіть уложили буквар окремої „лемківської мови", писаний лемківським діялектом. Для гуцулів стали видавати часопис та календар „гуцульською мовою". Річ природна, самі лемки протестували, щоб їх дітей вчити їх діялектом, а не літературною мовою. Гуцули підсміхувалися з календаря писаного такою мовою як „дєдьо бесідує", але декому із польської адміністрації видавалося, що такими неповажними річами можна ще розбити почуття національної едности та свідомости мас, що були вже не тільки народом з почуттям відрубности, але в часі визвольної боротьби стали виразною нацією зі стремлінням до власної держави.

Так само нічого не помагало польське говорення, що „Україна там за Збручем" а не тут, тут Малопольска чи Червенська Земля. Таке говорення тільки дразнило тих, з яких неодин сам був на Східній Україні, за неї боровся тай якого брат друг чи батько згинув на східно-українських степах у бою зо волю цілої соборної України. Слід ствердити потішну прояву, що якісь сепаратистичні думки серед західних українців, немов вони не ті самі українці, що там за Збручем, в останніх роках були вже такі чужі та дикі, що немає найменшого страху, щоб зі Західної України вже колинебудь могла зробитися осібна якась українська нація — свого роду Хорватія. Католицька віра частини західних українців немає вже тут найменшого значіння, бо східна християнська культура так основно відсепаровує їх від Польщі, що українське соборництво саме найкріпкіше серед українців Галичини, й воно куди сильніше ніж серед волиняків чи поліщуків. Воно стало власністю навіть ультракатолицьких кол, як це засвідчає оголошене недавно інтервю чужого журналіста з епископом Хомишином.

(Дальше буде).

Володимир Бірчак.

МІНІЯТУРИ

Сметанова без сметани.

Часто пригадується мені така подія з молодих літ:

Моя мама виїхала з дому, а тут гості. Це було на селі, гостей треба погостити, їх приняла моя старенька бабуся, низенька, вже трохи згорблена і забудькувата, як на старі літа. Зварила обід, при кінці подала сметанову леґуміну, кругленьку, гарно випечену, що аж око манила. До „сметанової" додала конфітури — смажені вишні, такі, що нам, дітям, аж слинка текла. Ми сиділи при кінці стола і боялися, що гості всю леґуміну зїдять і нам нічого не лишуть.

Як дуже смакувала нам оця сметанова! Так само смакувала вона і гостям.

Одна гостя випитувала мою бабусю, як вона пече „сметанову" з конфітурами: кілько сметани треба дати, як довго пекти, ну, і все решта, що дуже займає жінок.

Колиж гості відіхали, моя бабуся стояла бліда, згрижена. В руці тримала величезне горня — повне сметани.

— Ця вся сметана мала ввійти до сметанової леґуміни та я стара, забудькувата, спекла сметанову — без краплинки сметани. Богу дякувати, що гості не спізнали!

Мені дітвакові було дивно, якто гості і ми всі не пізнали, що сметанова леґуміна була без сметани. Нині розумію. Гості були на попівстві, де за добру сметану не тяжко, моя бабуся була відома, як добра господиня, отже коли вона сказала, що леґуміна сметанова — всі вірили.

Так само вірять і розреклямованим поетам, що в їх творах є поезія.

В церкві св. Софії.

Турок подав нам великі капці, ми їх натягнули і ввійшли в храм св. Софії. Яка краса! Каміння, дорогоцінний, ріжноманітний, ріжнобарвний мармур, звезений з усіх кінців колишньої великої грецької імперії — з Греції, з Малої Азії, з Єгипту. Яка майстерня мозаїка! Яка гармонійна цілість! Які спогади, спомини. Наші князі бували колись в цьому храмі. Княгиня Ольга була тут колись, віддихала повітрям, яким тепер віддихаємо, бачила мармури, що я їх тепер бачу. Послів Володимира Великого приймали тут величаво грецькі імператори. А пізніше — чи не заходили сюди і наші козаки, посли козацького війська? І наші бранці — чи і вони не були тут при тяжких роботах? І вся наша історія перемайнула через мою думку.

І прийдешність. До кого колись буде належати цей храм, коли Україна стане кріпкою ногою над Чорним морем?

Я сидів на одному з простертих килимів, якими вистелена ціла долівка, пяний красою і мріяв. Біля мене сиділи українські пластуни Закарпаття, так само задумані, задивлені у велич і красу довкола. Ми всі мовчали.

Якесь товарис[illegible]анів і пань увійшло в [illegible]шли з гамором, панов[illegible]ахували своїми палицям[illegible] приставали і барвили [illegible]ця.

— Ще раз [illegible]ю тебе, що Марія має [illegible]форніровані.

— Алеж ще [illegible]обі кажу, що це неправ[illegible] оглядала!

— Алеж і [illegible]ядав...

Один з мо[illegible] пластунів зірвав скор[illegible]м капці з ніг і з крик[illegible]Варвари! — хотів їх ки[illegible]голови тих, що вибили [illegible] з настрою. Ми стрима[illegible]о, щоб не трапилося [illegible]ьшого бешкету.

І ми зно[illegible]ули в задумі, раді що [illegible]зько Бога.

[illegible]и.

Нічого [illegible], — то й вільний ти ві[illegible]тку і ще маєш право всіх, які щобудь мають, лаяти, на всіх нарікати.

Але збудуєш дім, поставиш крамницю, заснуєш установу і твій розум, твоя дбайливість, твоя пильність не спочинуть, а створять нове добре діло — вже платиш податок від свого розуму, своєї дбайливости, своєї пильности — кожний має право тебе лаяти.

Нічого не робиш, а тільки їш, пєш, живеш для себе — ніхто тебе не чіпає, ніхто не нарікає, а ще ти маєш право інших лаяти, іншим дорікати.

Але маєш хист, пильність, витревалість, прилюдно виступаєш у царині політики, науки, письменства, видаєш часопис, чи напишеш книжку — ти вже наче вільний звір у пущі, де кожний дурень, кожний неук і лінюх, має право на тебе полювати. І чим більш у тебе зробленої праці і чим вона ліпша — тим більше стріл спрямованих у твої груди.

Іване Безхребетний!

За рукав потягнув ти мене в кут, лаєш ворогів і погрожуєш, що розбєш їх, щоб по них не було ні сліду, як по снігу на весну. По їх оселях щоб лишився тільки на камені камінь, щоб діти їх безплідні як стята сосна. В куті — тихцем — мені присяґаєшся.

Іване Безхребетний!

Та бачу: ворог підійшов, усміхнувся до тебе, подав тобі руку. О, який ти тепер щасливий! Ворог обіцяв тобі кинути кусок мяса із своєї трапези, мяса здертого із наших хребтів непокірних, сердець крівавих наших — і ти вже співаєш йому пісні, ласкавим, добрим називаєш.

Іване Безхребетний!

Та прийде день, що настане воля, тоді ти одним із перших затрубиш у воєнну сурму, борців збиратимеш до бою. І стануть за тобою, не знаючи тебе. Та вдарять громи волі, настане туча, на суху землю впаде густий дощ і — змочить всю твою одежу, крохмалену гаслами боєвими. І всі побачать, що ти — без хребта. І вже не тобі ввійти у рай, ні вождем, ні прихвостнем походу, — Іване Безхребетний!

BE 100% WITH YOUR 10% BUY WAR BONDS

За Службу Лікарок у Війську

Від якогось часу товчеться в публичній дискусії в Америці справа становища жінки. Як знаємо, дійшла ця дискусія до того, що навіть у конґресі вже внесено проєкт полагодити питання рівности полів одним загальним законом. Ніщо відай так маркантно не ілюструє цього спору, як питання лікарок у армії.

Так званий „публичний закон 252" постановляє, що „підчас теперішньої надзвичайної потреби можна іменувати тимчасово як офіцирів армії Злучених Держав, людей зпоміж кваліфікованих осіб". Ґенеральний Контрольор, публичний урядник, що робить урядові виплати, видав розпорядок, що жінка не особа, внаслідок чого лікарі не можуть дістати „комісії" у медичному корпусі. Велика Британія, Росія, південно-американські републики й деякі інші краї не роблять такої різниці, і тому в них практикуючі лікарки можуть діставати „комісії" в армії, а тим самим стають офіцирами. Цю нерозумну несправедливість нашої політики справив підписаний президентом закон, на основі котрого вільно давати підчас війни й протягом шести місяців по її закінченню лайсенсованим практикуючим лікаркам і операторкам „комісії" в американській армії або фльотній резерві.

Хоча армія все противилася надаванню жінкам „комісій" офіцирів у медичному корпусі, всеж таки їй треба признати, що вона піддержувала згаданий законопроєкт. Причина ясна. В Америці є принаймні 5,000, а може навіть 7,000 лікарок. Якби їм дозволити практикувати в основних шпиталях, як це дозваляє законопроєкт, то зараз не вичерпувався би так сильно запас лікарів у краю. Хоч як велике уступство робиться цим жіночій професійній здібности, всеж таки важко зрозуміти, чому таке уступство мало би бути обмежене до военного часу. Як лікарок можна вживати в такому надзвичайному періоді, як війна, то їх можна би вжити певно з такою самою користю в менше вимагаючі часи мира.

З цих фактів деякі часописи роблять висновок, що цю тимчасову реформу зроблено не з почуття справедливости, але під впливом вимогів війни. Жінки може й не можуть так саме легко, як це можуть мужчини, сповняти лікарську й операторську службу при всяких умовинах, що виринають підчас війни, або навіть у щоденному життю, але коли вони можуть задоволяти вибагливі й строгі вимоги медичних шкіл, шпиталів і стейтових законів про лайсенси, то нема ніякої причини припускати, що вони є умово нижчі. Упередження до жінок є таке велике, що навіть у шпиталях їм не приходить ніщо легко. Хоча новий законопроєкт не йде так далеко, як він повинен би йти, всеж таки він усуває певну нерівність, котра повинна була вже давно стратити всяке оправдання на існування.

Огляд Новин

(Подає **Елмер Дейвис**, Директор Бюра Военних Інформацій).

Новий Спосіб Пропаганди Осі — „Европейський Чартер"

Гітлер і Мусоліні мали недавно побачення. Вони нераз відбували подібні зустрічі в минулому, але тоді ці зустрічі значили, що лідери „Осі" зійшлися, щоби приготовитись щось комусь зробити. На цей раз, як вказують певні ознаки, вони зійшлися на нараду як запобігти тому, щоби з нашого боку не було щось зроблено їм. Нема сумніву, що на тій нараді обговорювалися военні пляни, але то мусіли бути пляни оборони, не наступу. І вони почали свою оборону в галузі пропаґанди, стараючися знова ширити байку про те, що Гітлер беться для Европи. Гітлер має тепер оголосити „Европейський Чартер", як його називають пропаґандисти „Осі". Назва напевно вибрана як противставлення до Атлянтійського Чартеру. Можливо, що він скличе Райхстаґ, щоби зробити свою заяву в пишний спосіб, театрально, як то він нераз робив у минулому.

Але такий чартер може запропонувати Европі Гітлер? Хіба щось таке, що булоб привабливе для Квіслінґів, Лявалів та Антонесків? Можливо, але ні для кого іншого. В заяві після зустрічі з Мусолінієм говориться, що націсти і фашисти змагаються за право народів до свобідного розвитку і співпраці. Тяжко їм буде переконувати в тому людей в захоплених країнах, в десяти окупованих країнах Европи, де кожного дня німецькі спеціяльні відділи заняті розстрілами, де кожного дня патріотів замордовують до смерти в концентраційних таборах, де кожного дня женуть мужчин і жінок до Німеччини на примусову працю. Европа знає, що значить свобідний розвиток і співпраця, коли про них говорить Гітлер.

„Безумовне Піддання" — Відповідь на Чутки про Мир

Перша розмова про мир прийшла з невтральної европейської країни. Ґраф Франциско Ґомец Йордана, еспанський міністер закордонних справ, сказав, що Еспанія хотіла би помогти зробити мир, та що інші невтральні країни і Ватикан можливо малиб охоту співпрацювати в реорґанізованню світу. Можна вірити, що ґраф Йордана, роблячи ту заяву, керувався тільки інтересами Еспанії. Він тримався політики невтральности, яку провадила Еспанія, по договорі з Портуґалією з минулого листопаду і яка є більш прихильною ніж попередня політика еспанського уряду. Еспанія є невтральна, але у важному стратеґічному положенню, німецька армія стоїть на її північному кордоні. Положення Еспанії не є легким і може бути ще гіршим, коли Союзні Армії почнуть інвазію Европи. Не дивно, що еспанці хотілиб спинити війну як можна скорше, доки Гітлер не рішив, що він потребує їх територію, як колись потребував Данію і Норвеґію.

Але мир тепер значив би, що німецька сила залишиться незломаною, хоч значно потерпівшою, а досвід вказує на те, що навіть самі еспанці не булиб у безпеці, якби та сила лишилась. Во всякому разі, ця еспанська пропозиція не знайшла відгуку в столицях Союзників. Секретар Гол зараз заявив, що єдиною рішучою політикою Злучених Держав, а він думає, що так само і інших з Обєднаних Держав, є безумовне піддання ворога. В Конґресі люди найбільш протилежних політичних поглядів не взяли поважно еспанської пропозиції. В Лондоні ця пропозиція була принята як викликана тільки еспанськими інтересами, а не впливом „Осі". І там також стоять на тім, що єдиною політикою Союзників є безумовне піддання.

В наступних місяцях будемо мати досить тих мирових посередників — деякі дійсно з невтральних, стурбованих країн, деякі ясно викликані „Вісю". Але в Европі повно підбитих країн, які не вірять що можна мати мир з Гітлером. Коли президент і Чорчил заявили в Касабланці про безумовне піддання, то вони зробили це на підставі досвіду, що з такими людьми як Гітлер, Мусоліні та японська военна кліка єдино успішною політикою має бути тільки безумовне піддання.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Виставка українських вишивок й писанок — в американській бібліотеці.

На час Великодних Свят, управа бібліотеки при 125-тій вулиці, число 224 Іст, (трета евеня), занялась виставкою українських виивок, писанок, а також є кілька кусників звичайного, домашнього полотна, та ручники і т. п.

Надзвичайно привітна управителька бібліотеки доложила своїх старань, щоби та виставка мала належний успіх. Відвідують її шкільні діти, але булоб бажаним, щоб українці, що живуть в тій дільниці, також зацікавились цею гарною хоч невеличкою збіркою, та з нагоди Великодніх Днів оглянули своє рідне мистецтво, яке знайшло так багато признання між чужими.

Виставка є безплатна й буде тривати через Великодні Свята та якийсь час по святах. Є вона розміщена на першім поверсі й в діточій секції, на другім поверсі бібліотеки.

Степан А. Пельц.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ.

На А. Ч. Хрест.

Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243 У. Н. Союзу виасигнувало з каси на Американський Червоний Хрест $5, а члени зложили на ту саму ціль $ 3.75. Жертвували: Відділ 243 $ 5; а по $1: Василь Міськевич, Петро Романюк, Стефан Ґасюк; Лука Білик 50 центів, а Микола Маціяк 25 ц. — Разом зложено $8.75.

П. Костюк, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Закуплення вдруге Военних Бондів і жертва на Американський Червоний Хрест та на Український Музей і Бібліотеку в Стемфорді, Конн.

Тов. Український Клюб Поступовий, відділ 70 У. Н. Союзу на своїх річних зборах ухвалило закупити вдруге Военний Бонд на суму $500, а минулого року закуплено Военний Бонд за $1,000, то разом вже закуплено Военних Бондів на суму $1,500. Також тепер післано жертву на Американський Червоний Хрест $25, а на Український Музей і Бібліотеку $10.

В. Кушнір, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

З Союзової Кампанії.

Філядельфійська округа У. Н. С. має 31 відділів. Саме місто Філядельфія має 13 відділів а решта в ок[illegible]. Минулої осени мав я [illegible] бути перший раз в тій [illegible] й відвідав ось ті громади: Честер, Па., Вилм[illegible], Дел., Брістол, Па., Бріджпорт, Па., Фениксфил, Па., Ма[illegible]вил, Н. Дж., Патставн, Па. і Коцвил, Па. В цій місцевости є 248 від. У. Н. Союзу, що став першим в тій окрузі, бо приєднав найбільше число нових членів. Другим є від. 331, третим 321, а відділ 383 четвертим. Відтак ідуть відділи, що приєднали менше число членів, але всі вони старалися побільшити своє членство. Наприклад: місцевість [illegible]мстави, Н. Дж. маленька фармерська околиця. Там є два наших відділи, 307 і 261. Вони старались по можности побільшити своє членство і від. 261 вчасти це вдалось. Згадані громади побільшили членство на яку сотку нових членів. А тепер вернім до самого міста Філядельфії. Що вона зробила в цій кампанії? [illegible] виконала свою ухвалу з минулого листопада? Від себе скажу, що вони сповнили, що ухвалили, бо сама Філядельфія приєднала майже вдвоє стільки членів, що її околиця. Впродовж цеї кампанії змагались поміж собою ріжні відділи, а найбільш завзята боротьба велась між відділами 339, 83, 268, і 105, бо вони хотіли стати першими в тій кампанії. На зборах з дня 8. квітня показалось, що від. 339 остався першим, бо приєднав 30 членів, відділ 83 другим з 2[illegible] членами, 268 третим з 25 членами, 105 четвертим з 23 членами, [illegible] пятим з 21 членами. Відділи 324 і 375 займають [illegible] місце і мають рівне чис[illegible] членів. Від. 229 є се[illegible] членами, відділ 395 шест[illegible] членами, а відділи 6[illegible] [illegible]тим по 4 членів. [illegible] 422 приєднав одного [illegible]. Філядельфійська округа [illegible] на звиш 300 нових членів. Це похвальне діло, з якого варта другим брати приклад. Ця округа має свій окружний, добре дібраний, комітет, що старається про розвій округи. Вони вже заздалегідь роблять приготовання до пятьдесятьлітнього ювилею У. Н. Союзу, але про це певно будуть писати їхні секретарі.

В тій окрузі я подибав одно відрадне явище, а це в невеличкій громаді Бріджпорт, Па. Там є від. 383 У. Н. С. Ця громада є так знаменито зорґанізована, що заслугує на особливу увагу. Там годі подибати українську людину, щоб не належала до У. Н. С. Це друга громада на тій території, котрі я відвідую, а це стейти Нової Анґлії, стейт Ню Йорк, Делавер, частина Ню Джерзі і більша половина стейту Пенсилвенії. Це друга громада по Літл Фолс, Н. Й. Не знаю, чи є ще де більш таких громад. Колиб так були зорґанізовані усі ті громади, в котрих містяться наші відділи, то ми певно святкували свій ювилей з пятьдесять тисячами членів! А чи боронить нам хто, щоби цього [illegible]?. Ні. Це від нас самих залежить. Тому возьмімся щиро до праці, так, щоби пятьдесятьлітній ювилей обходити з 50,000 членами. Не звертаймо уваги, що комусь наша робота хроном в носі, бо ті люди завжди трималися тої засади, що українське, то все „но ґуд". Хай вони собі здоровенькі говорять, а ми йдім далі вперед — до пятьдесять тисяч членів.

А. Маланчук,
організатор У. Н. Союзу.

ГОТУЮТЬСЯ НА РОМЕЛЯ.— Формація літаків „Спитфаєрс" вибирається кропити лінії маршала Ромеля в Тунісі.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Окружні збори С. У. А.

В неділю, 4. квітня, відбулися окружні збори відділів Союзу Українок Америки філядельфійської округи, в яких взяли участь 50 членок восьми відділів СУА. Крім місцевих відділів СУА, відділи 33 з Кліфтон Гайтс, Па., і 40 з Алентавн, Па., теж вислали своїх представниць.

Збори відкрила голова Окружної Ради СУА, п. Олена Лотоцька, передаючи провід зборів п. Юлії Бурак, покликаній до цього приявними. Секретарювали п. Тетяна Костик і п. Олена С. Страйт.

На програмі нарад були:

1) Повоєнні проблеми і можливости для українців.

2) Реферат — Стан і доля СУА під теперішню хвилину.

3) Наша участь у военних зусиллях Америки.

4) Справа помочі українському народови по війні.

5) Справа Українського Музею у Стемфорд.

Першу точку реферувала п. О. Лотоцька, яка вказала на ріжні можливости, корисні й некорисні, для українського народу, та як ми повинні ставитись до цеї справи.

Після того була дискусія, з якої було видно сильний настрій проти якоїнебудь окупації, а за цілковиту вільність українського народу на всіх його землях. Наші провідники, не поминаючи й жіноцтва, повинні слідити за розвитком подій і в слушний час давати потрібні інформації та ставити домагання, щоби повоєнні конференції не пропустили українського питання. Але враз із цим є нашим обовязком піддержувати наш провід і виконувати, що до нас належить, бо тільки повна співпраця може принести успіх.

Реферат виголосила п. Олена Штоґрин, в якім вказала на ту працю, яка ведеться в наших громадах, і яку в більшій части веде Союз Українок Америки. Хоч та праця іде під іменем Червоного Хреста, Ю. С. О., Вор Чест, клюбу военних Матерей, чи якого іншого комітету, то серцем і мозком їх є СУА. Це є та здисциплінована, зорґанізована сила, яка вже має за собою 18 років досвіду і знає, як братись за діло. Це є те свідоме членство, яке розуміє свої обовязки і під теперішню хвилину. Дальше вона вказала, чому ми повинні брати якнайбільшу участь у военних зусиллях Америки. Цим ми робимо добро самим собі, своїм дітям, нашій державі, а з цим і українському народови, заслугуючи йому признання й добре імя.

Третя точка програми, яка лучилась з рефератом п. Штоґрин, оберталась коло того, які обовязки припадають на нас поодиноко поза організацією і як ми їх повинні виконувати.

Питання помочі українському народови по війні викликали живу дискусію. Були ріжні пропозиції й думки, як до цього братись, але загальна опінія була така, що жіноцтво мусить взятись за підготовку, не чекаючи, аж хтось і колись їх покличе до цього. В який спосіб цю поміч буде можна дати, покаже час, але готовитись треба **вже тепер.**

Вирішено, що кожний відділ СУА філядельфійської округи має створити у себе спеціяльний фонд допомоги Україні, який можнаб зужити в разі потреби. Створення такого фонду має обговорити кожний відділ і зробити це в найбільш відповідний до обставин спосіб. Деякі відділи, що мають вже готові гроші в банку, мають призначити досить поважну суму на Фонд Допомоги, інші можуть уладжувати на це ріжні імпрези. Фонд цей, створений у відділі в один чи другий спосіб, має бути ненарушений аж до скінчення війни.

Дискусія над піддержкою Українського Музею не була довга, бо всі стояли за те, що Музей є важна для нас установа, особливо з уваги на долю наших музеїв в Европі. Українська жінка, яка передавала з покоління в покоління зразки мистецтва і нераз заховала їх від знищення підчас военних хуртовин, певне й тепер повинна подбати, щоби свідоцтво минулого й сучасного заховалися для майбутнього.

Панна Анна Григорець, голова молодечого відділу 52 СУА передала звіт діяльности того відділу, який крім своїх Союзових справ співпрацює з Клюбом Военних Матерей.

Дуже цікавий звіт дала п. К. Мандзик, голова 33 відділу СУА в Кліфтон Гайтс, який є наймолодшим і чи не найменшим відділом, що є ще одним доказом, як працює СУА. Відділ 33 зложив понад 600 долярів на Американський Червоний Хрест, постаравсь в своїй громаді про 125 жертв крови, а сама п. Мандзик виробила 240 годин коло бандажів А. Ч. Х. Пані Мандзик є тепер інструкторкою А. Ч. Х. в Кліфтон Гайтс.

Оце є доказ, що може зробити і як розуміє свої обовязки зорґанізоване жіноцтво.

Всі філядельфійські відділи закупили Военні Бонди за більшу суму гроша, як теж дали значну суму на А. Ч. Х. і Вор Чест ЮСО.

Резолюції ухвалені на окружних зборах такі:

1) Ми є за демократичну, самостійну, соборну, ні від кого залежну українську републику.

2) Мусимо держати Союз Українок Америки в стадії найбільшого розвитку, особливо в теперішний час, бо великі завдання піддержки военних зусиль Америки можемо сповнити тільки при помочі організації.

3) Створити по відділах ненарушений фонд, який має бути вжитий на допомогу українському народови після війни.

4) Ми є за повну піддержку Українського Музею в Стемфорді як незвичайно важної установи для українського народу в Америці.

Тетяна Костик,
секретарка Окружних Зборів СУА.

ҐЕНЕРАЛ ДЖОРДЖ С. ПЕТОН, що командує американськими військами, які наступають з аліянтами на війська маршала Ромеля в північній Африці.

РОВН ВЕРІНҐ, краєвий комадант Американського Леґіону, вернувся недавно літаком з африканського й інших фронтів.

З АНЕКДОТ ПРО МАСАРИКА

Масарик не курив.

— Дивує мене, що ви курите, — сказав раз до одного з приятелів.

По хвилині доповів:

— Здається мені, що люди курять не так для самої приємности куріння, як радше для цих приготувань, попереджуючих куріння: добуття папіросниці, кручення папіросок, а вкінці запалювання. Це вже така людська слабість.

— А чи ваша ексцеленція не має своєї слабости?

— Мав я, мав! — відповів Масарик мелянхолійно. — Моєю пасією було колись стругання олівців. Але тепер, коли приходжу до праці, знаходжу на бюрку гарно заструґані олівці. Не можу вже нічого робити...

І махнув рукою.

Запитався його хтось, чому так рідко стрічається зі старими приятелями. Вісімдесятьлітній Масарик скривився і відповів:

— Скажу вам правду, вони всі для мене трохи застарі...

Political ad Paid by Paul Lawler, Campaign Manager

ГРОМАДЯНИ МІСТА БАЙОН, Н. ДЖ.!

Прийдіть усі на

МАСОВЕ ЗІБРАННЯ (MEETING)

— of the —

HOME RULE—NOT HAGUE RULE

що відбудеться

В VETERANS HALL

37 EAST 23rd STREET, BAYONNE, N. J.

В ВІВТОРОК, 27. КВІТНЯ (APRIL 27, 1943)

в годині 8. ввечір.

Як ви хочете, щоб не все, щосьмо осягнули в життю політичнім в місті Байон за чотири минулі роки, втримати і як ви хочете іти і дальше вперед, ви повинні знати всю правду теперішної передвиборчої кампанії, полученої з вибором комісьонерів міста Байон на наступні чотири роки. Прийдіть, а почуєте правду від усіх кандидатів "Home Rule—Not Hague Rule": **James J. Donovan, Edward P. Foerst, Michael J. Griffin, Horace K. Roberson і Chester Kosakowski.**

У ЦІ ЧАСИ, КОЛИ ЗАХІДНІ ДЕМОКРАТІЇ

в боротьбі проти тоталітарних диктаторів шукають способів мирної співпраці народів і держав,

одною з книжок справді на часі є книжка про Україну, її минуле й сучасне:

„ІСТОРІЯ УКРАЇНИ"

проф. МИХ. ГРУШЕВСЬКОГО

в англійському переводі:

A HISTORY OF UKRAINE

By MICHAEL HRUSHEVSKY

СТОРІН 629 — 4 КАРТИ (мапи) — PRICE $4.00

Для замовлення виріжте понижчий купон і зашліть зо замовленням.

ДО КНИГАРНІ „СВОБОДИ", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Посилаю осьтут ______ долярів моні-ордером (чеком) і прошу вислати мені ______ примірників Історії України проф. Михайла Грушевського в англійським перекладі.

Імя ______________________

Адреса ______________________

Місто ______________________ Стейт ______________

Жіноча Сторінка

Матері! Перемога Правди Хай Вас Потішає!

Великдень — свято весни, радости і надії. А в яких обставинах Великдень застає цього року українських матерей в Америці? Чи вони як і попередніми роками будуть радіти гомоном великодних дзвонів? Чи як давніше зі спокоєм, щастям і любовю будуть родинно ділитися великодним яйцем? Чи так, як попередніми роками, будуть радіти своїми діточками, їх щастям, їх здоровлям, їх одягом, їх привабністю?

Знаю, українська Мати, що так не є. Знаю, що твоє щастя змінилося. Цього року ти вже не будеш такою веселою і щасливою як попередніми роками. Минувся твій спокій, твоє родинне щастя. Наша держава покликала твоїх синів-орлів до військової служби. Покликала їх, а твоє серце, українська мати, неспокійне кожної години, що більше, кожної хвилини. Ти трівожишся і думаєш без перерви: А чи є мій найдорожчий син між живими? А може впав від кулі ворога? А може ранений, обкровавлений, чекає на людську поміч? Думаєш так, хоч сама боїшся тих думок. Та Америка щойно два роки у війні. А полинь ти, мати українського походження, що боїшся за долю своїх дітей-синів, бодай на часочок своїми думками в історію України. Тоді побачиш, як Мати-Україна терпить у неволі. Вона цілі століття бореться за свободу і весь час плаче за своїми синами, що своєю невинною кровю зросили українські землі. Чи видиш, як Вона сумує за невинно замученими українськими дітьми? Як Вона мучиться, бачучи як вороги нищать і палять села, міста, церкви, надбання українського народу, його культуру, його творчість? Поглянь на Матір Україну, порівнай Її терпіння з своїми, а тоді побачиш, яка ріжниця між ними. Порівнай терпіння, подивися на Її мужність, а тоді і ти будеш сильнішою перенести свої терпіння та спосібною до праці для добра Америки і України.

Великодні Свята є святом надії, святом визволення і перемоги. Христос страждав за мир, але також і за волю людства, за гідність і правду кожної людини, і того найменшого брата і тої найбільше упослідженої істоти. За Правду вмер Христос, щоб потім своїм Воскресенням доказати невірним, що „Правда таки все переможе".

Хай цьогорічні Великодні дзвони, які почуємо по наших парохіях, додадуть нам віри в перемогу Правди, а також хай та віра полине ген там, поза океани на наші українські землі, де вороги дзвони на кулі позабирали. Хай ті дзвони пригадають їм і нам, що після Голгофти прийшло Воскресення, та що Правда таки перемогла. Хай цьогорічні дзвони пригадають нам наш обовязок все бути готовими до боротьби за Правду. Нам жінкам хай пригадають ті свята Велику Матір, яка йшла за своїм Сином і на Голгофту, але по тих великих терпіннях Вона дочекалась радости, великого щастя Його воскресения. Хай ті свята пригадають і ті діви, що поснули при своїх світильниках саме перед дванадцятою годиною, як і тих, що не боялись ні ночі, ні темряви, а йшли туди, де знали вони, що їх чекає перемога Правди, перемога світла над темрявою.

Ось тому хай будуть цьогорічні свята Великодня веселими і світлими, бо ми віримо в перемогу Правди та в те, що після Голгофти прийде воскресення теж і для українського народу.

Маючи ось таку віру, памятаймо, жінки, теж і за свої обовязки супроти того народу, з котрого походимо. Памятаймо, що нашим обовязком є, заховати українську культуру, яку нам передали наші батьки, а яку мусимо ще з більшим надбанням передати нашим поколінням.

Марія Клячко.

He gives till it hurts... will you?

He's prepared to give, if necessary, the "last full measure of devotion." Will *you* give, this year, more than ever before... to the one agency of mercy that follows him wherever he goes? The task of the Red Cross this year is enormous. To support this work the nation is being asked to give $125,000,000. Send your gift, now, to the American Red Cross in care of your local chapter.

When he needs you most...

Red Cross is at his side

1943 RED CROSS WAR FUND

Ю. М. Шустакевич.

У Великодню Суботу

(Спомин).

У Великодну Суботу раненько сонечко зійшло так чудово, так велико, і заповіло благодать усьому живучому!

Матуся встала найскорше. Ніщо до пізна не спала, але їй цікаво як паски сьогодня виглядають.

А паски! О, що за чудові паски! А бабки у білих та рожевих чіпчиках; а які високі та горді! Тут медяник пахучий. Все це вона учора пекла цілий день та допізна вніч.

„Ану вставайте, дівчатка, ще багато роботи сьогодня; годі вам спати", кликала мати до своїх донечок. Старшенька Людмила, уже 13-літня дівчинка, а молодша Улянка, 9-літня, не дуже то поспішали, та коли згадали, що завтра Великдень, а в шафі пишаються нові суконочки та черевички — вмить позривались, голосно щебечучи та жартуючи вмивались, та поспішали. Але мати, глянувши на дівчаток, приклала палець до уст, що означало, що треба бути тихо.

„Чого бути тихо", питає Улянка, „хіба ще батько сплять?"

„Ні дитино, батько пішов до церкви. Христос Спаситель наш у гробі спочиває. Тиж була вчера у церкві і бачила Божий Гріб".

Улянка втихла. Так, вона бачила Божий гріб. Бачила, як люди входили і виходили з церкви. І яка тишина царила в церкві! Люди сумні, з похиленими головами шептали побожні слова. Дзвони мовчать, хор мовчить, дяки мовчать, а священик молиться потихеньки.

Улянка теж тільки зітхала і боязко гляділа на мертве тіло Того, що „помер за нас" і журилась, що Йому холодно. Вона теж, як інші, не знає уже котрий раз повторяла „Отче наш" і в половині молитви задивившись на чорні занавіси над Божим гробом — губилася, я побачивши, як чиїсь уста шепчуть побожно, знова починала молитву з початку.

Як Улянка вмилась та причесала, то аж тепер тільки побачила все печиво. І вже хотіла скрикнути з подиву, як глянула на поважне лице матері, замовкла, а слинка мимохіть покотилась. Їй дуже захотілось того добра покушати.

„Мамо" — озвалась несміло але мама поставила перед нею горнятко чаю і кусок чорного хліба. Улянка поглянула на маму, на чай, на великодне печиво і знехотя почала пити. Вона вже нагадала собі, що не годиться і не вільно їсти три дні перед святами: Великий Четвер, Пятниця і Субота. Але за те на свята!!

Людмила наче читала думки своєї малої сестрички і тільки підсміхнулась. Вона вже старша і розуміє більше. Ось вона помагає матері порядкувати, прибирати велику кімнату, застелювати стіл, тощо.

І ось пишаються на столі роскішні пахучі паски, високі та горді зачіпчені баби. Тут шинка з ковбасою, тут писанки в ріжні узори; ось медяник, а тут на тарілочці сир, а на другій масло, з якого вироблено курочку на гніздочку, та ще й гребінь з червоного паперу на чубочку в курочки! Все те прибране зеленим цвітучим барвінком.

Все вже готово. Мати і Людмила оглядали та поправляли, щоб усе було в порядку. А Улянка тільки мріяла, щоб скоро неділя..

Пополудні сусідки почали зносити своє печиво до них з цілого кутка. Назносили стільки, що ледви було куди пройти. Печиво на столі, печиво на комоді, на канапі, на кріслах, а далі понаставлювано на підлозі і понакладувано туди. Над вечір прийшов священик, відмовив молитву та поблагословив усі ті Божі дари.

Усі присутні цілували хрест, яким священик благословив. Улянка теж підійшла, щоб сповнити християнський звичай. Та тут отець спитав, чи ходить до школи, як називається, а далі: А вмієш молитву? В Улянки серце забилось. Вмію — відказала. Отже промов молитву — сказав отець. Улянка голосно та виразно, червоніючи, промовила „Отче наш", не збившись ні разу. Гарно, дитинко, гарно, — промовив отець і виняв з кишені образок Розпятого, подав Улянці та погладив її по головці.

Священик пішов, а господині забирали своє посвячене печиво та дякували матусі, що дала їм місце у своїй хаті.

Уже й вечір. Улянка голодна, а тут так багато їжі, таке усе смачне, так манить, хоч би щіпнути трошка та покушати... А колиб так яєчко одно — думає Улянка — ось це, що не закрашене. Так хочеться їсти!

Улянка стежить за матірю, яка вештається то сюди то туди по хаті і нараз — грим! — Мати оглянулась, а на підлозі лежить потороще яєчко. Над ним Улянка, ні жива ні мертва, глядить на матір великими застрашеними очима і не рушиться з місця, наче прикована.

„Щож ти, донечко, хібаж можна таке робити?! Тиж не знаєш, що невільно свяченого рушати аж завтра, на Великдень, по Службі Божій?! А ти не питаєш і тягнеш сама! Бачиш, Бог тебе покарав і яєчко тобі випало з рук!"

Мати піднесла потороще яєчко і далі говорила: „Ніколи більше так не роби! Усі ті діти, що у Великодню суботу зїдять свячене яєчко, на Великень будуть гризти тільки шкаралупку у хлівку під коритком, а ти хочеш такого?!"

„Ой ні, мамо, ні!"

„Будеш добра дівчинка?"

„Буду, ой буду!"

„Ідиж, напийся води, помолись і лягай спати!"

Улянка винувато спустивши голову вийшла у другу кімнату, клякнула біля ліжка, щиро помолившись, лягла, а в ночі довго не спала, зітхаючи ковтала слинку. А як заснула — приснилась їй паска, що котилась до неї. Тутже бабка з рожевим очіпком взявши медяника за ріжок, бундючно по столі походжала...

Потім масляна курочка закудкудакала і знесла — яєчко... А барвінок стелився по підлозі та глядів на Улянку синіми очима наче кликав:

„Вставай, Улянко, уже неділя — Великдень! Збирайся до церкви, бо глянь, усе на столі таке смачне! Вставай, вставай!"

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 7. квітня 1943 р. помер у 68. році життя

СТЕФАН СОКІЛ,

довголітний член Тов. Сокіл, від. 218 У. Н. Союзу.

Покійний походив із села Вільшаниця, пов. Лісько, Галичина.

Полишив у смутку жену Катерину, сина Михайла, що служить в Американській Армії, дочку зам. Ґатіляро в Кемпбел. — В. Й. П.!

М. Стахура.

Дня 16. квітня 1943 р. померла у Спрінґ Валей, Н. Й.,

ПАЙЗА МИРДАК,

членкиня Тов. Просвіта, від. 16. У. Н. Союзу.

Покійна походила зі села Петрова Воля, повіт Сянок, Галичина. Вступила до У. Н. Союзу в 1916 р.

Полишила в смутку трьох синів: Михайла, Петра і Стефана.

Похорон відбувся в понеділок, 19. квітня, з дому жалоби до укр. катол. церкви св. Петра і Павла.

В. Їй П.! Іван Брега. секр.

ПОТРІБНО ПОРТЕРІВ

Робота надень.

Голоситись під ч.

15 WHITEHALL ST., Room 210,
близько South Ferry
NEW YORK CITY.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра.
- Аналіза крови для подружого свідоцтва.
- Гемороїди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY. Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години: 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуги.
X & Флюроскоп.—Екзамінація $2.00

ДАРОМ вишлемо кожному зразок (SAMPLE) Карпатського Чаю з найліпшого гірського зілля, на недомагання жолудка, печінки і нирок. Велика пачка коштує 50¢.

- ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ, природне средство припоручають тим, що терплять на впертий кашель, біль горла і задуху. Пачка коштує 50¢.
- ЗІЛЛЯ НА ВОЛОСИ ...Дуже помічне. Як його уживати, надруковано на баксі. Велика пачка 50¢.
- МІШАНІ КОРІННЯ, на нестравність, брак апетиту, корчі. Добре також на запах до горівки. Пачка 50¢.

Хто купить 4 пачки нараз вище згаданого зілля за $2.00, дістане одну пачку даром.

Маємо всякі лічничі зілля, листя, цвіт, кору, ягоди, коріння, ладан, живицю і т. д. Продаємо гуртом і детально. Для шторників і продавців відповідний опуст.

Замовлення посилайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAAR,
170 E. 4th St., New York, N. Y.

НАШЕ ЗАІНТЕРЕСУВАННЯ

Далеко більше ніж інтерес у справах нашого звання є наше заінтересування служити людству.

Ми можемо не зважати на фінансові умовини, бо ми переконалися, що служити добре приносить власну нагороду, дотикальну і недотикальну.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
.77 Morris St., Jersey City — 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: BErgen 4-5989 — Phone: BAyonne 3-0640

FOR VICTORY BUY UNITED STATES BONDS ★ STAMPS

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

$150.00 і вище ЦІЛИЙ ПОХОРОН
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
заряджує погребами по ціні так низькій як $150.
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ Й ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимаєсь похоронами В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577

ТАРЗАН, ч. 756. „Королева острова".

Підчас коли велася битва, Даріна сховалася до свого мешкання, де її припадково найшов Джеґер.

„Не бий мене!" просилася вона; „Памятай, що я відкрила вам браму!" Джеґер поволи підступив до неї.

„Я не маю пошани для зрадників. Навіть, як вони помагають мені", сказав злочинець.

„Я буду королем цього острова", і він засміявся злобно; „а ти будеш моєю королевою!"